

TJÄNSTESKRIVELSE

2018-09-17

Kommunstyrelsens kontor

Ansökan om statsbidrag till kommuners arbete för att minska segregationen

Dnr: KS 18/292

Ärendet

Regeringen har under mandatperioden tagit fram ett långsiktigt reformprogram för minskad segregation 2017-2025.¹ I juli 2018 presenterades regeringens långsiktiga strategi (år 2018-2028) för att minska och motverka segregation. Strategin beskriver fem prioriterade områden med tillhörande delmål och insatsområden; boende, utbildning, arbetsmarknad, brottslighet samt demokrati och civilsamhälle. Dessa prioriterade områdena hänger ihop och påverkar varandra och det finns ingen enskild insats som kan bryta segregationen. Det som krävs är ett långsiktigt och sektorsövergripande arbete.²

32 utvalda kommuner, däribland Södertälje kommun, har möjlighet att ansöka om statsbidrag från Tillväxtverket för att stärka arbetet för minskad segregation. Södertälje kommun kan ansöka om 10,839 mkr för år 2018, beloppet kan sökas retroaktivt från 1 januari 2018. De kommande tre åren, 2018-2020, kommer kommunen att kunna ansöka om en grundersättning om 10,839 mkr per år. Beloppet kan även komma att utökas.

Ansökan för 2018-2020 ska lämnas in till Tillväxtverket senast den 30 september 2018. Senast den 28 februari varje år ska kommunerna redovisa sina insatser och vilka resultat medlen gett.

Förslag till ansökan

Kontoren har inkommit med förslag på insatser som kan genomföras i enlighet med Tillväxtverkets utlysning. I Södertälje kommun är barnen särskilt prioriterade. I Mål och budget 2018-2020 beskrivs vikten av att skapa en bra start i livet för barn med en bra skolgång och jämlika lärandemöjligheter för alla, oavsett bakgrund. Förvaltningens förslag om vad medel från Tillväxtverket ska användas till följer denna riktning.

¹ <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2016/07/langsiktigt-reformprogram-for-minskad-segregation-ar-2017-2025/>

² <https://www.regeringen.se/49fe99/contentassets/a29a07890ec24acd900f5156fbf45f08/regeringens-langsiktiga-strategi-for-att-minska-och-motverka-segregation.pdf>

Eftersom det inte är beslutat om hur mycket medel kommunerna kan ansöka om för år 2019-2020 utgår Södertälje kommuns planerade insatser från grundfinansieringen om 10,839 mkr per år. Medel föreslås gå till följande:

1. Starta en familjecentral
2. Öka andelen förskolelärare på förskolor i mer segregerade områden
3. Öka andelen F-3 lärare i förskoleklass
4. Strateg för prao och praktikplatser för grundskolan

Förvaltningen är medveten om att arbetet mot segregation kräver ett samlat arbete utifrån fler av de områden som regeringens strategi pekat ut. Beroende på om bidraget utökas kommande år eller inte kan fler förslag från kontoren komma att ingå i Södertäljes långsiktiga arbete för att minska och motverka segregation (se bilaga 1 för samtliga förslag från kontoren).

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2018-09-17

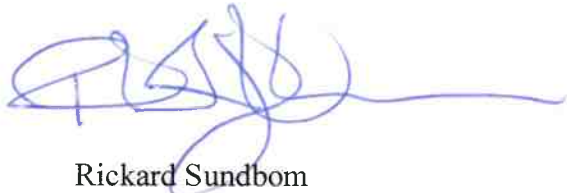
Bilaga 1: Promemoria *Satsning mot segregation - Södertälje kommun*, daterad 2018-09-17

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

De föreslagna insatserna finansieras med statsbidrag från Tillväxtverket om 10,839 mkr/år mellan 2018-2020. För år 2018 kan medel sökas retroaktivt från 1 januari 2018. Kommunen måste medfinansiera 10 procent av bidraget.

Kontorets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen antar kontorets förslag till Södertälje kommuns ansökan om statsbidrag till kommuners arbete för att minska segregationen.

Rickard Sundbom

Stadsdirektör

Åsa Hultén

Tillförordnad chef enheten för utredning och hållbarhet

Handläggare: Linn Karlsson

Utredare

Enheten för utredning och hållbarhet

Telefon (direkt): 08- 523 023 23

E-post: linn.a.karlsson@sodertalje.se

Beslutet skickas till

Akten

Kommunstyrelsens kontor/Enheten för utredning och hållbarhet

Promemoria | 2018-09-17

Satsning mot segregation

Södertälje kommun

Linn Karlsson
Utredare
Enheten för utredning och hållbarhet
Telefon (direkt): 08- 523 023 23
E-post: linn.a.karlsson@sodertalje.se

1. Inledning

1.1 Statsbidraget

Regeringen har under mandatperioden tagit fram ett långsiktigt reformprogram för minskad segregation 2017-2025.¹ I juli 2018 presenterades regeringens långsiktiga strategi (år 2018-2028) för att minska och motverka segregation. Strategin beskriver fem prioriterade områden med tillhörande delmål och insatsområden; boende, utbildning, arbetsmarknad, brottslighet samt demokrati och civilsamhälle. Dessa prioriterade områdena hänger ihop och påverkar varandra och det finns ingen enskild insats som kan bryta segregationen. Det som krävs är ett långsiktigt och sektorsövergripande arbete.²

32 utvalda kommuner, däribland Södertälje kommun, har möjlighet att ansöka om statsbidrag från Tillväxtverket för att stärka arbetet för minskad segregation. Södertälje kommun kan ansöka om 10,839 mkr för år 2018, beloppet kan sökas retroaktivt från 1 januari 2018. De kommande tre åren, 2018-2020, kan kommunen ansöka om en grundersättning om 10,839 mkr per år. Beloppet kan även komma att ökas.

1.2 Södertälje kommuns ansökan

Kontoren har inkommit med förslag på satsningar som kan genomföras i enlighet med Tillväxtverkets utlysning. I Södertälje kommun är barnen särskilt prioriterade. I Mål och budget 2018-2020 beskrivs vikten av att skapa en bra start i livet för barn med en bra skolgång och jämlika lärandemöjligheter för alla, oavsett bakgrund. Förvaltningens förslag om vad medel från Tillväxtverket ska användas till följer denna riktning.

Kommunen har ansökt om medel från Delegationen mot segregation (Delmos) som fördelar statsbidrag till kommuner för att genomföra en kartläggning och behovsanalys om segregation. Tillväxtverkets uppdrag om att fördela medel mot segregation kommer helt att övergå till Delmos den 1 januari 2019. Dessa två utlysningar hänger därför ihop och kan bidra till att utveckla ett systematiskt arbete för att minska och motverka segregation.

---

¹ <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2016/07/langsiktigt-reformprogram-for-minskad-segregation-ar-2017-2025/>

² <https://www.regeringen.se/49fe99/contentassets/a29a07890ec24acd900f5156fbf45f08/regeringens-langsiktiga-strategi-for-att-minska-och-motverka-segregation.pdf>

2. Beskrivning – förbättra ungas uppväxtvillkor

2.1 Regeringens mål

Minskad segregation, jämlika uppväxt- och levnadsvillkor och goda livschanser för alla.

2.2 Syfte

Syftet med Södertälje kommuns satsning är att förbättra ungas uppväxtvillkor genom att stärka samhällsservicen och minska sambandet mellan elevers socioekonomiska bakgrund och kunskapsresultat.

Syftet bidrar till att uppfylla delmål 1 och 2 i regeringens strategi:

- *Minskad boende segregation, bra bostäder för alla och stärkt samhällsservice.*
- *Skolsegregationen och sambandet mellan elevernas socioekonomiska bakgrund och kunskapsresultat ska minska.*³

2.3 Insatser

För att förbättra ungas uppväxtvillkor genom att stärka samhällsservicen och minska sambandet mellan elevers socioekonomiska bakgrund och kunskapsresultat planeras fyra insatser för åren 2018-2020.

2.3.1 Familjecentral

En familjecentral startades i bostadsområdet Geneta den 13 februari 2017. Familjecentralen är en samverkan mellan kommunens socialkontor och utbildningskontor samt Capio Wasa Barnmorskemottagning (BMM) och Barnavårdcentral (BVC). Familjecentralen har kunnat erbjuda öppen förskola, mödrahälsovård, barnhälsovård, socialtjänst och har även bedrivit ett hälsofrämjande och förebyggande arbete. Familjecentralen i Geneta har arbetat framgångsrikt med ett omfattande hembesöksprogram som inneburit att samtliga nyblivna föräldrar erbjudits sex hembesök under tiden då barnet är 0-15 månader. Hembesöken har varit strukturerade och fokuserat på barnet och dess utveckling.

Familjecentralen har visat på goda resultat gällande såväl nöjdhet hos besökare som tillgänglighet och att verksamheten nått rätt målgrupp. Den övergripande målsättningen med den befintliga familjecentral har varit att tidigt upptäcka och identifiera våld i hemmet, minska antalet placeringar, minska antalet särskilda insatser i skolan samt att öka samarbetet med barn- och mödravården.

Önskvärda effekter vid uppstart av familjecentral

- Ökad delaktighet och minskad segregation
- Mer jämlika förutsättningar
- Förbättrad hälsa
- Att fånga upp barns behov tidigt

³ <https://www.regeringen.se/49fe99/contentassets/a29a07890ec24acd900f5156fbf45f08/regeringens-langsigtiga-strategi-for-att-minska-och-motverka-segregation.pdf>

- Stärka förutsättningar för barn

Att etablera familjecentraler, särskilt i utsatta områden, möjliggör samordning och effektivitet, vilket genom samverkan, utifrån lokala behov, långsiktigt och varaktigt minskar risken för segregation. Stadsdelarna blir tryggare och attraktivare områden att bo och verka i som kan öka invånarnas delaktighet i samhällslivet. Idag finns det en god samverkan mellan socialtjänst och BVC på den befintliga familjecentralen. För att ytterligare stärka arbetet med en god integration, med fokus på bland annat information till nyanlända, kommer även möjligheten till samverkan med övriga aktörer såsom kyrkor, SFI, Röda Korset att prioriteras. Mot bakgrund av att arbetet i stadsdelen Geneta har gett goda resultat, finns det en stor potential att utöka arbetet till ytterligare stadsdelar.

2.3.2 Öka andelen förskolelärare på förskolor i mer segregerade områden

Förskollärartätheten är låg inom förskolan i Södertälje kommun, ca 30 %. På förskolor i våra mest segregerade områden är det särskilt oroväckande och för att motverka segregationen långsiktigt är det av största vikt det är mycket hög kvalitet i förskolans pedagogiska verksamhet så att barnen får goda kunskaper, förmågor och kompetenser med sig inför skolstarten.

Åtgärd: Rekrytera särskilt skickliga förskollärare i de identifierade bostadsområdena Hovsjö, Geneta, Fornhöjden, Ronna och Lina. Uppdraget kan genomföras i olika stor omfattning, det går att börja utveckla arbetet i ett område för att sedan utöka insatsen succesivt. Uppdraget är att delvis arbeta i barngrupp och delvis att leda det kollegiala lärande och ha ett tydligt utvecklingsansvar utifrån ett språkutvecklande arbetssätt. Gruppen av förskollärare kommer att få kontinuerlig fortbildning och stöd av en centralt anställd utvecklingsledare inom språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt.

Uppföljning: Förskolans journaler, verksamhetsbesök, plan för systematiskt kvalitetsarbete, fortlöpande avstämningar med centralt anställd utvecklingsledare och förskolechefer.

2.3.3 Öka andelen F-3 lärare i förskoleklass

Lärartätheten per elev inom förskoleklass är låg Södertälje kommun. Det är särskilt oroväckande på skolor i segregerade områden. För att motverka segregationen långsiktigt är det av största vikt det är mycket hög kvalitet i undervisningen inom förskoleklass så att barnen får goda kunskaper, förmågor och kompetenser med sig inför skolstarten.

Genom att både förskola och förskoleklass inom vissa identifierade områden stärker kvalitet i undervisningen, och särskilt fokuserar på ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt med tydligt fokus på elevernas läs- och skrivutveckling får eleverna riktigt bra förutsättningar inför fortsatt skolgång.

Åtgärd: Rekrytera F-3 lärare eller grundlärare mot fritidshem för att stärka upp den pedagogiska kompetensen ytterligare samt öka lärartäthet/elev.

Uppföljning: Resultatuppföljning, verksamhetsbesök, plan för systematiskt kvalitetsarbete, riktad uppföljning utifrån formulerat uppdrag, läraromsättning.

2.3.4 Strateg för prao och praktikplatser för grundskolan

Riksdagen har beslutat om obligatorisk prao i grundskolan från och med ht-18. Det innebär en ändring i skollagen som gör att alla huvudmän måste erbjuda sina elever prao minst 10 dagar i årskurs 8 eller 9. Ansvaret ligger på huvudmannen/kommunen för att det ska finnas likvärdighet mellan skolorna.

Om ansvaret för att anordna praoplatser i huvudsak ligger på vårdnadshavarna kan elevernas förutsättningar för att göra självständiga val bli begränsade, till exempel om en elev blir hänvisad till prao vid en förälders arbetsplats. Ett välfungerande system för att fördela praoplatser samt ett innehåll och en kvalitet under praodagarna kan konkret bidra till att minska segregationen långsiktigt. Elever från studieovana hem eller från områden med hög arbetslöshet behöver få en inblick i olika yrkesområden.

Förutsättningarna för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig så mycket erfarenheter som möjligt under sin prao är att praon integreras i undervisningen och att syfte och mål för praoverksamheten är tydligt för varje elev innan de kommer ut till en arbetsplats. Såväl planering av, som erfarenheter från praon, bör integreras i olika ämnen i grundskolan med utgångspunkt i vad lärare och rektorer lokalt anser vara lämpliga.

Det senaste året har skolan intensifierat arbetet med att stärka samverkan mellan utbildning med Scania, Astra Zeneca, KTH och Science Park för att öka elevernas studiemotivation och intresse för naturvetenskap och teknik. Den här insatsen stärker det arbetet ytterligare.

Åtgärd: Anställa en strateg för prao/praktik på 100 % och inrätta ett digitalt webbaserat verktyg som kan hantera alla typer av praktik.

Uppföljning: Antal praoplatser, enkät elev, antal avhopp och byte av gy-program.

Samlad effekt

De fyra insatserna fokuserar på språk och förväntas ge en samlad effekt på barns läs- och skrivutveckling. Insatserna kompletterar varandra på lång sikt och kan påverka ett barn redan från småbarnsåren och upp i högstadietåldern. Det finns budget för att öppna en ny familjecentral i ett område. Satsningarna inom förskola och skola kommer att kunna genomföras i fler identifierade områden utöver det som familjecentralen verkar i.

Preliminär budget	
Familjecentral	3,7 mkr
Öka andelen förskollärare	2,9 mkr
Öka andelen F-3 lärare	2,8 mkr
Strateg för prao	1,5 mkr
Totalt	10,9 mkr

3. Övriga förslag

Förvaltningen är medveten om att arbetet mot segregation kräver ett samlat arbete utifrån fler av de områden som regeringens strategi pekat ut. Nedan presenteras övriga förslag om inkommit från kontoren. Beroende på om bidraget utökas eller inte kan dessa förslag komma att ingå i Södertäljes långsiktiga arbete för att minska och motverka segregation. Insatserna är indelade utefter regeringens målområden.

Utbildning/demokrati

1. Digidelcenter (för ökad digital delaktighet i samverkan med stadsbiblioteket i Södertälje som bemannas med bland annat IT-guider)
2. Ökad digital delaktighet (inköp av 50 surfplattor till stadsbiblioteket och biblioteket i Hovsjö)
3. Möta, läsa, växa (anpassad biblioteksverksamhet för målgruppen 10-13 år i centrum)
4. Pop-up bibliotek (biblioteksverksamhet för målgruppen 10-13 år i Lunagallerian)
5. Konceptbibliotek (förstärka bibliotekets uppdrag att arbeta nära medborgarna)

Arbetsmarknad

6. Minskad segregation i Södertälje och riktad arbetsmarknadsinsats för långtidsarbetslösa i åldern 29 +

Demokrati och civilsamhälle

7. Hovsjö Forum (finansiering av projektet efter augusti 2019 när MUCF:s bidrag avslutas)
8. Läsfrämjande institutet (medel för anställning av personal för att kunna erbjuda klassbesök under dagtid för förskolor och grundskolor)
9. Södertälje has a dream (finansiering till en musikstudio i Hovsjö Hub)
10. Södertälje-orkesterstad (stärka Södertäljes medborgares identitet och ”hela staden-perspektivet”)
11. Medborgardialog genom konst och stadsplanering för trygga gemensamma rum (utveckling av nya gatustråket genom Södertälje centrum och sidogatorna)

Boende

12. Hållbar avfallshantering i socioekonomiskt svaga områden
13. Samverkan mellan SBK och AK för att främja integration (tre olika satsningar; arbetslösa inom Jobbcenter erbjuds kompetensutveckling inom områden för odlingsstrategin och pollineringsplanen samt cykelverkstad för miljövänliga transporter).